

ครูช่างศิลปหัตถกรรม ปี 2566

ประเภทเครื่องทอ (ผ้าไหมลายโบราณ)

The Master Craftsmen in 2023

Categorized in Weaving (Ancient Silk)

นายณกรณ์ ตั้งหลัก

จังหวัดมหาสารคาม

Mr. Nakorn Tanglak

Maha Sarakham Province

นายณกรณ์ ตั้งหลัก
ครูช่างศิลปหัตถกรรม ปี 2566
ประเภทเครื่องทอ (ผ้าไหมลายโบราณ)

Mr. Nakorn Tanglak
The Master Craftsmen in 2023
Categorized in Weaving (Ancient Silk)

“สะสม สืบสาน สร้างสรรค์ สะสม มรดกภูมิปัญญาแห่งบรรพชน
สืบสาน อนุรักษ์ พัฒนาต่อลมหายใจ และสานต่อ มรดกงานศิลป์ให้คงอยู่
สร้างสรรค์ งานหัตถ์ศิลป์ รวมถึงองค์ความรู้ ให้คู่แผ่นดิน”

“Collect, inherit, create. Collect the wisdom of the ancestors.
Inherit, conserve, revitalize the breath, and carry on the heritage of art.
Create handicraft with knowledge for the land.”

จากความรัก ความหลงใหลผ้าโบราณ และเริ่มสะสมมาระยะเวลาหนึ่ง จึงเป็นจุดเริ่มต้นในการกระตุ้นเตือนให้นายณกรณ์ ตั้งหลัก ได้หวนกลับมาอนุรักษ์วัฒนธรรมผ้าลายโบราณที่กำลังจะเลือนหายไป ไม่ใช่เพียงแค่การไปเสาะแสวงหาผ้าเก่ามาเก็บสะสมอย่างที่เคยทำมาแต่แรก แต่หากเกิดความมุ่งมั่นที่จะรื้อฟื้นความงดงามของงานหัตถศิลป์ของดินแดนอีสานที่ตนเองเติบโตมา จึงได้มีการรวมกลุ่มทอผ้าขึ้นเพื่อฟื้นฟูกระบวนการ และเทคนิคการทอผ้าของชาวมหาสารคามที่บ้านเกิด ให้กลับมาเฟื่องฟูและเจิดจรัสอีกครั้งอย่างงดงาม

From the love and passion for ancient fabric, it became the starting point to encourage Mr. Nakorn to gain a foothold to preserve the ancient pattern cloth culture, which was about to disappear. From only seeking out old fabric to collect, he changed the way he preserved the art. With the determination to revive the beauty of the craftsmanship of the Northeastern (Isan) region where he grew up, a weaving group was formed to revive the weaving process and techniques among the Maha Sarakham people, his hometown, to return to flourish and be glorious once again.

ด้วยเติบโตมาจากการเห็นภาพ
บรรพบุรุษตั้งแต่รุ่นคุณยายทวดนั่งทอผ้าอยู่
ใต้ถุนบ้านมาตั้งแต่ยังเล็กแต่ด้วยความเป็น
เด็กในเวลานั้นจึงได้แค่หยิบจับผ้ามาดูมาชื่นชม
แต่สิ่งเหล่านั้นอาจเป็นจุดเริ่มต้นบ่มเพาะและ
ทำให้เกิดการค่อยๆ ชิมชบวิถีคนทอผ้าจากใน
ครอบครัวมาโดยไม่รู้ตัว

He had grown up from seeing pictures of his
ancestors from the generation of his great-grandmothers
sitting in the house weaving since he was young. As a
child at that time, he could only pick up the cloth to see
and appreciate it. These things were the beginning of
how he absorbed the weaver's way of life from his family.

When he grew up, he went on to study in a normal school. After he graduated, he started his career by going to work in a company. Then, he became a teacher, but during that time, he still kept collecting both old paintings and ancient fabric.

Thus, it became his love and passion. Along with having an interest in ancient fabric, he gradually began to seriously study about ancient fabric. He found that people only knew Maha Sarakham fabric as matmi. The technique of creating traditional fabric patterns were also only shown on old pictures and old fabric. Some techniques, such as the continuous supplementary weft, tapestry weaving, or the weft ikat technique, as well as the traditional technique known as ‘Map Mai’ in the local language, were missing. For that reason, he started to have a concept of restoring ancient fabric patterns to allow the ancestral wisdom heritage to flourish again. He also wanted people to know more about the fabric of Maha Sarakham along with inheriting and preserving the ruling class of Maha Sarakham women’s wisdom.

เมื่อเติบโตขึ้นก็ได้ไปศึกษาต่อตามวิถีเช่นคนทั่วไป และเมื่อจบการศึกษา ก็ได้เริ่มต้นการประกอบอาชีพจากการไปทำงานบริษัทก่อน แล้วหันมาเป็นครูและอาจารย์ตามลำดับ แต่ระหว่างนั้นก็ยังคงเก็บรักษาสะสมรดกทางภูมิปัญญาที่บรรพบุรุษมอบให้ทั้งภาพเก่าและผ้าโบราณ

จึงเกิดเป็นความรักและห่วงแหนไปโดยปริยาย ประกอบกับมีความสนใจในผ้าโบราณอยู่แล้วเมื่อค่อยๆ เข้ามาศึกษาเรื่องผ้าโบราณอย่างจริงจัง จึงได้พบว่าคนจะรู้จักผ้ามหาสารคามเพียงแค่ผ้ามัดหมี่เท่านั้น ส่วนเทคนิคการสร้างลวดลายผ้าตามแบบโบราณนั้นเหลือเพียงแค่ภาพเก่าและผ้าเก่าเท่านั้น ส่วนเทคนิคบางอย่าง เช่น เทคนิคขีด เทคนิคเกาะล้วง หรือหมี่สอด รวมทั้งเทคนิคการขึ้นควบหรือที่เรียกว่ามับไมในภาษาท้องถิ่นนั้นหายไป ด้วยเหตุนี้เองจึงได้มีแนวคิดฟื้นฟูผ้าลายโบราณขึ้นเพื่อให้มรดกทางภูมิปัญญาของบรรพบุรุษได้รุ่งเรืองขึ้นมาอีกครั้ง และต้องการให้คนได้รู้จักผ้าของชาวมหาสารคามมากขึ้น พร้อมกับสืบทอดและอนุรักษ์สตรีนชั้นปกครองเมืองมหาสารคามขึ้น

การอนุรักษ์สืบสานภูมิปัญญา

จังหวัดมหาสารคามเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคอีสานที่มีประวัติศาสตร์มากกว่า 150 ปีแล้ว เดิมมีการปกครองแบบลาวล้านช้างคือ อัญญาสี่ หรืออาญาสี่ อันประกอบด้วย เจ้าเมือง อุปฮาด ราชวงศ์และราชบุตร ซึ่งสตรีที่เป็นภริยาหรือบุตรจะได้รับการยกย่องให้เป็น อัญญาไปด้วย เครื่องแต่งกายของชนชั้นปกครองนี้จึงมีความพิเศษแตกต่างกับบุคคลทั่วไป ตั้งแต่ลวดลายวัสดุที่ใช้สีสันทันถึงขั้นตอนการทอ เพื่อให้สมเกียรติของสตรีผู้สูงศักดิ์ โดยมีกะทอด้วยด้ายฝรั่งเศสสีเงิน ทอเป็นลวดลายชิดบนพื้นผ้าไหม ซึ่งผ้าลวดลายโบราณอันเป็นภูมิปัญญาที่สั่งสมกันมาตั้งแต่ครั้งบรรพบุรุษยี่สิบกว่าปี จะหาชมได้ยากและยิ่งเลือนหายไปพร้อมกับการพัฒนาของเทคโนโลยี

Conservation and inheritance of the wisdom

Maha Sarakham Province is one of the provinces in the Northeast that has a history of over 150 years. In the past, there was a Lao Lan Xang government system; namely, Anya Si, which consisted of governors, Upphahat, members of the royal family, and women who were wives or daughters honored as 'Anya' as well. The clothing of this ruling class was therefore different from that of the ordinary people.

From the pattern, materials used, colors, including the weaving process, they were for honoring the noble women by weaving with French flex and silver, and woven in a Khit pattern on the silk. The ancient cloth pattern, which is the wisdom that has been accumulated since the ancestors, is becoming more and more difficult to find day by day. It is even more likely to disappear due to the development of technology.

ดังนั้น นายณกรณ์จึงมีแนวคิดในฟื้นฟูผ้าลายโบราณขึ้นมาใหม่ให้ความงดงามที่เคยเป็นเพียงภาพเรื่องเล่า และผืนผ้าเก่าเก็บที่ถูกรักษาไว้ให้กลับมามีชีวิตมีลมหายใจ โดยที่ยังคงรักษาขนบหรือกระบวนการทอผ้าขึ้นไว้เพื่อเป็นการรักษามรดกภูมิปัญญา และจะได้มีการสืบทอดสู่จากบรรพบุรุษสู่คนรุ่นใหม่รวมถึงส่งต่อจากคนรุ่นพ่อแม่ไปสู่หลานในท้องถิ่นนั้นๆ ด้วยรวมทั้งต้องการให้คนได้รู้จักผ้าของชาวมหาสารคามมากขึ้น พร้อมกับสืบทอดและอนุรักษ์เครื่องแต่งกายของสตรีชนชั้นปกครองเมืองมหาสารคามขึ้น โดยการรวมกลุ่มเพื่อจัดตั้งกลุ่มทอผ้า “ผาสากแก้ว ผ้าทอโบราณ” ขึ้นมา ซึ่งคำว่า “ผาสาก” นั้นเป็นคำอีสานโบราณ หมายถึง ปราสาทราชวัง ซึ่งผาสากพบเห็นในผ้าโบราณ ทั้งเทคนิคขัด และเทคนิคมัดหมี่ “ผาสากแก้ว” จึงมีความหมายโดยรวมว่า “สถานที่สถิตความดีงาม” เริ่มรื้อฟื้นผ้าลายโบราณของสตรีชนชั้นปกครองเมืองมหาสารคามขึ้นโดยใช้เทคนิค วัสดุ การลวดลาย และอัตลักษณ์ของผ้าทออีสาน

Therefore, Mr. Nakorn had a thought to revive the ancient fabric pattern and to retain the beauty that used to be just a picture, a story, and an old piece of cloth, so that it could be brought back to life and passed on with all the traditions to future generations from the local parents to their children, for instance. He also wanted people to know more about Maha Sarakham fabric along with inheriting and preserving the costumes of the ruling class women by forming a weaving group “Pha Sat Kaeo, ancient weaving cloth”, where the word “Pha Sat” is an ancient Isan word. With reference to the royal palace, which Pha Sat is seen in the ancient cloth, both the continuous supplementary weft techniques and weft ikat technique of “Pha Sat Kaeo” has an overall meaning of “a place where virtue resides”. This began to revive the ancient cloth pattern of Maha Sarakham’s ruling class women by using techniques, materials, patterns, and identities of Isan weaving.

เริ่มจากการทดลองทอตามแบบผ้าโบราณ ใช้ต้นแบบจากผ้าห่อคัมภีร์ ขึ้นเท่าอัญญาแม่เมือง คือ สตรีชั้นปกครองของอีสานและรูปถ่ายผ้าเก่าที่สืบตามผู้เฒ่าผู้แก่ เช่น ขึ้นชิดไหมอัญญาแม่เมือง มหาสารคาม ขึ้นไหมมัดหมี่ต่อตีนซ่อมมหาสารคาม ขึ้นไหมมัดหมี่คั้น (หมี่ตา) ลายโบราณ ขึ้นไหมหมี่สอด มหาสารคามซึ่งพบแหล่งเดียวในภาคอีสาน แพร่เบี่ยงชิดไหมอัญญาแม่ แพร่เบี่ยงจกไหม แพร่เบี่ยงหมี่สอด

นอกเหนือจากผ้าชิดไหมโบราณแล้ว ยังเป็นผู้ถอดแบบการทอผ้าในเทคนิคโบราณ เทคนิคเกาะ ล้วงแบบอีสาน หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า หมี่สอดสารคาม ซึ่งไม่มีการสืบทอดมาเป็นระยะเวลา 40 ปี และได้ถ่ายทอดให้ชุมชนอื่นๆ นอกจากภาคอีสานอีกด้วย

Starting by experimenting with traditional weaving patterns, he used the pattern from the Sin Kao Anya Mae Mueang wrap, which is a woman of the ruling class of Isan, and photographs of old fabric, such as silk threads, Anya, Mae Mueang Maha Sarakham matmi silk skirt with the foot of Chom Maha Sarakham silk cloth, matmi Khan (Mi Ta), ancient pattern, silk cloth, and Mi Sot Maha Sarakham, which is found only in the Northeast. The cloth of Phrae Biang Khit Mai Anya Mae, Phrae Biang Chon Mai cloth, and Phrae Biang Mi Sot were also included. Besides the ancient Khit silk cloth, he has also reproduced weaving using ancient techniques. The tapestry weaving technique or otherwise known as Mi Sot Sarakham has not been inherited for a period of 40 years and has been transmitted to other communities.

ผ้าเก่าโบราณที่เก็บสะสมไว้

สิ่งที่มองยิ่งไปกว่าการฟื้นฟูนั้น ยังมี การสร้างสรรค์งานที่ร่วมสมัยมากขึ้นเช่นลวดลาย สีเส้นที่เป็นไปตามกระแสโลก เพื่อให้เข้ากับยุคสมัย และผู้ที่เลือกใช้งาน และสามารถสอดแทรกเข้าไปใน วิถีชีวิตของคนในยุคปัจจุบัน ซึ่งจะเป็นอีกแนวทาง ที่จะต่ออายุให้ผ้าทอที่พยายามฟื้นฟูให้กลับมา ยังคงดำรงอยู่ไปอีกนาน

Collected antique clothes.

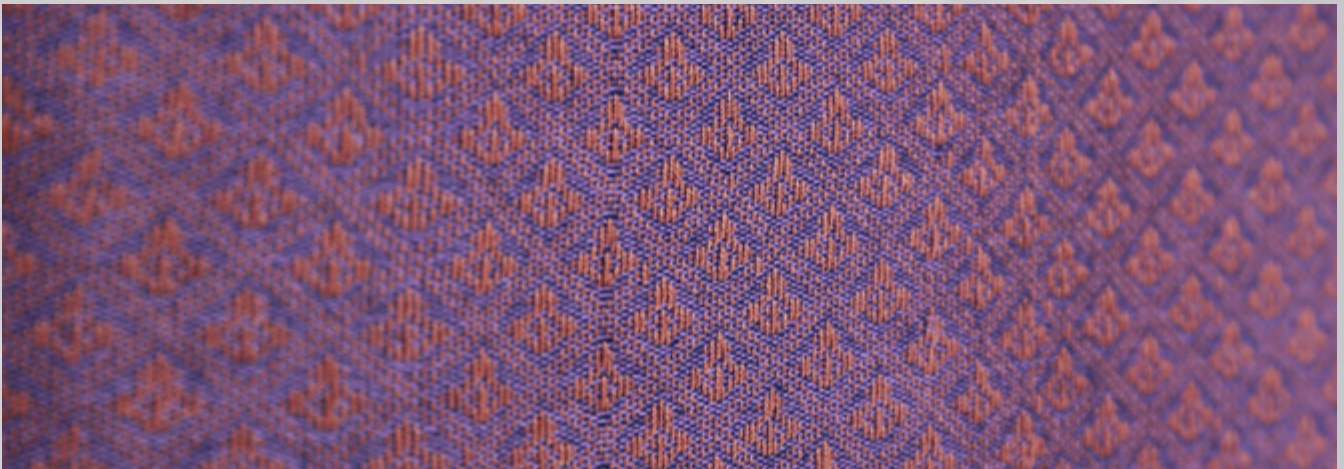
Beyond the revival, there are also more contemporary creations, such as patterns and colors that follow the global trend to match the era and the target customers. It can be inserted into the way of life of the people in modern times. This would be another way to renew the woven fabric that he has been trying to restore to continue to exist for a long time.

ภูมิปัญญาที่สะท้อนทักษะฝีมือเชิงช่าง

ภูมิปัญญาการทอผ้าแบบโบราณนั้นเริ่มตั้งแต่วัตถุดิบซึ่งจะเลือกใช้เส้นไหมที่เป็นพันธุ์ไทยพื้นบ้าน แล้วนำไปสาวลงกระบุงแบบโบราณ จากนั้นจะเป็นการเตรียมเส้นไหมหรือการทำความสะอาดเส้นไหมด้วยการฟอก ซึ่งการฟอกจะใช้น้ำด่างธรรมชาติตามภูมิปัญญาที่เล่าสืบกันมาแต่บรรพบุรุษ และรวมถึงกระบวนการย้อมสีที่เลือกใช้สีธรรมชาติในการย้อม เช่น ครั่ง ซึ่งถือเป็นวัตถุดิบที่นำมาใช้ย้อมสีธรรมชาติกันมาแต่ครั้งโบราณ และยังได้รับการยอมรับว่าเป็นราชาแห่งสีย้อมไหมซึ่งจากการที่ได้ไปศึกษาค้นคว้าพบว่าที่จังหวัดมหาสารคามเองมีชุมชนเลี้ยงครั่งที่เข้มแข็งอยู่ที่อำเภอบรบือ และมีชื่อเสียงมานานแล้วในแง่ของคุณภาพของสีที่ได้จากครั่งที่มาจากแหล่งนี้ จึงเลือกนำสิ่งที่เป็นอัตลักษณ์ประจำชุมชนนี้มาเชื่อมโยงกับการทอผ้าที่ทำอยู่เพื่อบูรณาการการทำงานศิลปหัตถกรรมในท้องถิ่นได้อีกทางหนึ่งด้วย

Wisdom reflecting craftsmanship skills

The ancient wisdom of weaving starts from the raw materials of Thai threads that are usually used and rolled in a traditional basket. Then, the silk would be prepared or cleaned by bleaching. According to traditional wisdom, the bleaching is done by using natural alkaline water. In the dyeing process, the natural dyes are lac, which is a raw material that has been used to dye natural colors since ancient times. The lac is also recognized as the king of silk dyes. Based on the research, it was found that in Maha Sarakham Province, there was a strong community raising lac in Borabue District. It has been famous for the quality of the color obtained from the shellac that comes from the area; therefore, choosing to bring what is the identity of this community to link with the weaving that has been appropriately integrated with the local arts and crafts.

ส่วนในขั้นตอนการทอนั้นหากเป็นการทอผ้าชิ้นสอดสารคามก็มีรายละเอียดที่ซับซ้อนโดยจะใช้เทคนิคที่สำคัญ 3 เทคนิคด้วยกัน คือ เทคนิคสอดหรือเกาะล้วง เทคนิคขัด และเทคนิคมัดหมี่

In the weaving process, for weaving a sarong, there are intricate details. Three important techniques are used: tapestry weaving technique, continuous supplementary weft technique, and weft ikat technique.

การทอผ้าชิ้นสอดสารคาม

มีเทคนิคที่สำคัญ 3 เทคนิค คือ

เทคนิคสอด หรือเกาะล้วง (Tapestry Weaving)

สอดเป็นการใช้ลักษณะการทอ สอดเส้นพุ่งเกาะกันไปเรื่อยๆสลับกับเหยียบตะกอขึ้นเส้นใหม่จนกว่าจะครบลาย

เทคนิคขัด (Continuous Supplementary Weft)

คือ การสะกิดเส้นยืนแทรกเส้นพุ่งพิเศษเข้ามา

เทคนิคมัดหมี่ (Weft Ikat)

คือ การมัดลวดลายที่เส้นพุ่งก่อนนำไปย้อมสี ก่อนนำไปทอเป็นผืนผ้า

Sin Sot Sarakham Weaving

There are 3 important techniques:

Tapestry Weaving is the use of weaving by inserting the weft lines to continuously adhere together. This is alternated with stepping on a new line until the pattern is complete.

Continuous Supplementary Weft is to poke the warp line and insert a special hurling line.

Weft Ikat is tying the pattern on the weft before dyeing before being woven into fabric.

เส้นไหมพันธุ์ไทยพื้นบ้าน สาลงกระบุง โดยใช้กรรมวิธีอย่างโบราณ

Local Thai silk threads used by ancient methods

เอกลักษณ์ผลงานที่โดดเด่น

เอกลักษณ์ของชิ้นสอดสารคาม คือ การรวบรวมเทคนิคการทอผ้าแบบโบราณของมหาสารคามหลายเทคนิค ผสมผสานกันบนผ้าผืนเดียว คือ เป็นผืนผ้าที่ทอด้วยเทคนิคสอดหรือเกาะล้อง ชิด และมัดหมี่ดังกล่าวไปแล้วข้างต้น ซึ่งทั้ง 3 เทคนิคนี้เป็นเทคนิคที่มีความยุ่งยากซับซ้อน ผสมกับการทอแต่เป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดลวดลายและสีสันที่งดงามแปลกตา ซึ่งทำให้เกิดเป็นอัตลักษณ์ที่โดดเด่นและแตกต่างจากผ้าชิ้นมัดหมี่ของอีสานทั่วไป นอกจากนี้ยังได้มีการสร้างผลงานให้ร่วมสมัยให้มากขึ้น โดยบางส่วนได้แรงบันดาลใจจากฮูปแต้มที่เป็นรูปจิตรกรรมฝาผนัง และลัทธิหรือโบสถ์โบราณในเขตพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม โดยคิดค้นและทดลองทอตามแบบลวดลายที่ปรากฏบนฮูปแต้มหรือภาพจิตรกรรมฝาผนังในอาคารที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา เป็นต้น ผลงานที่โดดเด่นนอกจากนี้ยังมีการนำนวัตกรรมเข้ามาร่วมในการสร้างสรรค์งาน ได้แก่ การย้อมสีครั้งด้วยครั้งผงสำเร็จรูป ด้วยเกิดแนวคิดที่ว่าทอผ้าตามแบบดั้งเดิมหากสามารถลดระยะเวลา แต่ไม่ลดทอนคุณภาพ สร้างสรรค์งานได้ดีแต่ใช้เวลาลดลง ก็น่าจะเป็นแนวทางที่ทำให้สามารถดึงดูดความสนใจของกลุ่มคนใหม่ๆ ที่อยู่กับแนวคิดที่ว่าทอผ้าใช้เวลานาน เข้ามาอยู่ในครอบครัวคนทอผ้าได้โดยการนำนวัตกรรมมาผนวกเข้าเข้ากับงานศิลปหัตถกรรม เกิดการผสมผสานระหว่างศาสตร์และศิลป์ที่ได้ผลลัพธ์เป็นที่ดีเยี่ยมด้วย

Outstanding work identity

The uniqueness of Sin Sot Sarakham is the collection of many ancient techniques on one piece of cloth. It is a cloth woven with the special techniques as mentioned above. These three techniques are complex and mixed with the weaving. The process creates strange patterns and colors, which produces a distinctive identity and is different from Isan matmi sarongs in general. In addition, more contemporary work has been created. Some of these were inspired by Hup Taem, which is a mural and a Sim, or an ancient chapel in the area of Maha Sarakham Province. This inventing and experimenting with weaving is done according to the patterns that have appeared on the hups or murals in buildings related to Buddhism, etc. Outstanding achievements also include introducing innovations to create work, such as dyeing lac with ready-made lac powder with the idea of traditional weaving. The time of working could be reduced but without sacrificing quality creative work with less time. This would be a way to draw the attention of new group of people based on the idea that weaving takes a long time to enter the family of weavers. By bringing innovation to be integrated with arts and crafts, there has been a combination of science and art that has had excellent results as well.

ส่วนเทคนิคการทอที่พยายามพัฒนาเพื่อสร้างเป็นอัตลักษณ์เฉพาะในชิ้นงานของตนเองเพิ่มเติม คือ การใช้เทคนิคเกาะล้งของอีสาน ซึ่งเป็นเกาะล้งที่มีที่เดียวในภาคอีสานเลย คือ เป็นลักษณะของการใช้ผ้าได้ทั้ง 2 หน้า คือ สามารถใช้ด้านหน้าหรือด้านหลังก็ได้ รวมถึงกระบวนการผสมผสานลวดลายต่างๆ ที่มีอยู่ในพื้นที่ของจังหวัดมหาสารคาม อยู่เดิม ไม่ว่าจะเป็นเทคนิคขีด เทคนิคเกาะล้ง เทคนิคมัดหมี่ หรือเทคนิคเข็นควบหรือมัดไม้ม รวมถึงอีกหนึ่งเทคนิคโบราณที่ปัจจุบันหายไปแล้วที่เรียกว่า เทคนิคสอดริด ซึ่งเป็นวิธีการแบบโบราณที่ใช้สำหรับคั่นชั้น จึงได้ไปเรียนรู้เทคนิคนี้มาแล้ว นำมาพัฒนางานให้มีความแตกต่างแต่ยังมีกลิ่นอายของตามแบบโบราณอยู่

ตัวอย่างลวดลายยังคงอนุรักษ์และยังคงอัตลักษณ์ไว้ คือ ลายดอกแก้ว ซึ่งเป็นลายที่สามารถทอได้ทุกเทคนิคในภาคอีสาน ไม่ว่าจะเป็นการทอลายดอกแก้วด้วยเทคนิคมัดหมี่ เทคนิคขีด หรือเทคนิคเกาะล้งก็ตามแต่ ซึ่งนายณกรณ์ ก็ได้นำลายดอกแก้วทั้ง 3 เทคนิคมาทอผสมผสานกันในผืนเดียว และด้วยอีกเจตนารมณ์หนึ่ง คือ ต้องการเกิดทุนทำนุผู้มีคุณูปการต่อผ้าไหมเมืองมหาสารคามในอดีต ด้วยเป็นชื่อของอัญญาแม่แก้ว อัตถากร สตรีชนชั้นปกครองของเมืองมหาสารคาม ผู้นำผ้าซิดไหมมาสวมใส่นั้นเอง

As for the weaving technique that is trying to be developed to create a unique identity in one's work further, this is the use of the Isan's tapestry weaving technique. This is also the only part in the Northeast that uses fabric on both sides, that is, it can be used on the front or back. Furthermore, the process of combining various patterns exists in the area of Maha Sarakham Province. Besides the three mentioned techniques, or another ancient technique that has now disappeared, called the 'insertion' technique, which is an ancient method used for a sarong, he has learned them and used them to develop the work to be different but still have the aura of the ancient style.

An example of a pattern that is still conserved and retains its identity is the Dok Kaeo pattern, which is a pattern that can be woven by using all techniques in the Northeast. Whether it is weaving a glass flower pattern with the three main techniques, Mr. Nakorn has brought all three techniques of the glass flower pattern to be woven together in one piece. Additionally, with another intention, he wants to honor those who have contributed to Maha Sarakham silk in the past with the name of Anya Mae Kaeo Atthakon, a woman of the ruling class of Maha Sarakham City, to be the leader of Khit silk cloth to wear there.

การพัฒนาสร้างสรรค์ปรับประยุกต์ หรือต่อยอดผลงาน

มีการปรับปรุงเทคนิคด้านการทอ มีการออกแบบลวดลายที่ผสมผสานระหว่างลวดลายโบราณ มาปรับให้เกิดความร่วมสมัย เป็นสากลเพิ่มมากขึ้นตามเทรนด์และยุคสมัย รวมทั้งการใช้สีที่มีหลายเฉดสีมากขึ้น ทันสมัย การปรับให้มีโทนสีเข้ม อ่อน โดยใช้เทคนิคการย้อมไล่เฉดสีเพื่อให้เกิดความสวยงาม และสร้างมิติบนผืนผ้า และยังผสมผสานกับเทรนด์ของแฟชั่นในปัจจุบัน เช่น โดยการกำหนดโทนสีที่สื่อถึงความเป็นสากล ทันสมัยมากขึ้น แต่ยังคงอัตลักษณ์ลวดลายโบราณแบบเดิม นำไปใช้ได้ง่ายขึ้น มีความโก้หรูแต่สามารถสวมใส่ได้สบาย และพยายามปรับออกมาในรูปแบบที่เข้าถึงกลุ่มตลาดในยุคปัจจุบันได้เพิ่มมากขึ้น เช่น การพัฒนาลวดลายในการออกแบบสร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่โดยใช้เทคนิคอื่นๆ มาผสมกัน เช่น การทอขีดแบบโบราณมาผสมผสานโดยใช้เทคนิคการขึ้นควมมาสอดแทนเส้นไหมสีพื้น เกิดความกลมกลืนที่แตกต่างออกมาเป็นลักษณะเป็นลายกับลายอีกชั้นหนึ่ง รวมถึงการเอาลายโบราณมาผนวกเป็นลายใหม่ขึ้นมา เช่น ลายม้ามาผสมกับลายขอ เพื่อให้มีความล้ำสมัยมีมากขึ้น

Creative development, adaptation, or expansion of work

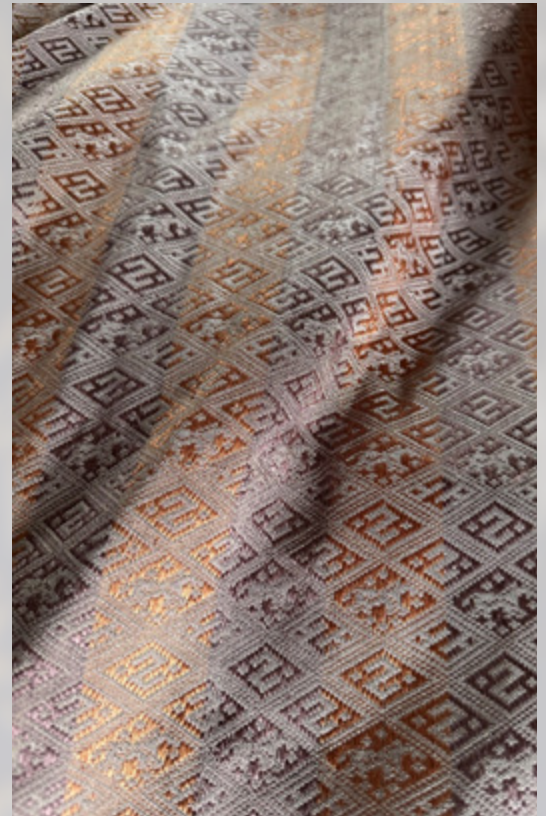
The weaving techniques have been improved. There is a designed pattern that combines ancient patterns, which have been adjusted to be more contemporary. This has become more international according to the trends and times using colors that have more shades, are modern, adjust to have dark and light tones, and a gradient dyeing technique. This achieves beauty and creates dimensions on the canvas and is also blended with the current fashion trends. For example, by setting the tone of the media to be international and more modern, but retain the original ancient pattern identity, it would be easier to apply but still elegant. The cloth can be worn comfortably. He also tries to adjust it to be in a form that can reach more market groups for the present trends. For example, the development of new creative design patterns by using other techniques to mix together, such as ancient Khit weaving mixed with the pushing technique instead of plain colored silk threads. As such, a different harmony would emerge as another layer of striped patterns. This would include the integration of ancient patterns into new ones, such as the horse pattern mixed with the hook pattern to be more advanced.

ลายผ้าผสมลายขอ

Mixed patterns of horse and hook patterns

อีกทั้งยังนำนวัตกรรมเข้ามาผสมผสานกับงานทอผ้า กล่าวคือ ได้พัฒนางานวิจัยนวัตกรรมผงครึ่งพร้อมย้อม ด้วยเล็งเห็นคุณภาพของ แหล่งวัตถุดิบครึ่งจากจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นแหล่งที่ดีที่สุดสามารถ ย้อมสีได้ติดทนรวมทั้งเม็ดสีมีความเข้มข้นมากกว่าแหล่งอื่นๆ จึงได้ ค้นคว้าทดลองสกัดสีย้อมจากครึ่ง แล้วนำมาผสมสารช่วยติดสีและผลิต เป็นผงให้เหมือนกับสีย้อมเคมี ทำให้สามารถใช้งานได้สะดวก และเพื่อลด ระยะเวลาการย้อมจากเดิมที่ขั้นตอนการย้อมมีหลายกระบวนการตั้งแต่ การเตรียมครึ่ง การนวดครึ่ง ฯลฯ และต้องใช้ระยะเวลาถึง 24 ชั่วโมง แต่ นวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นดังกล่าวทำให้สามารถลดขั้นตอนและย่นระยะเวลา จนย้อมเสร็จได้ในเวลา 2 ชั่วโมง ซึ่งคุณภาพการย้อมที่ได้ก็จะมีมาตรฐานขึ้น สีที่ได้มีความสม่ำเสมอและยังเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอีกด้วย และนอกจาก นี้ยังมีการผสมผสานภูมิปัญญากับงานนวัตกรรมโดยได้มีการนำเชือก กล้วยแบบโบราณมาใช้ในการสร้างลวดลายมัดหมี่ด้วย โดยการนำเชือก กล้วยมาตีเป็นเส้นแทนที่จะต้องไปเจียนแบบเดิม แล้วนำเชือกกล้วยนั้นมา มัดหมี่จะทำให้เกิดลวดลายที่มีความคมชัดและมีความละเอียดเพิ่มมากขึ้น เป็นการรักษาภูมิปัญญาเหล่านี้ไว้ และการรักษาสิ่งแวดล้อมไปพร้อมกันด้วย

ผงครึ่งพร้อมย้อม

Shellac powders to be mixed.

It also uses innovation to be integrated with weaving work, that is, it has developed research on ready-to-dye lac powder innovation that has been foreseen with the quality of the source of the lac raw materials from Maha Sarakham Province, which is the best source. It can be dyed and durable, including pigments that are more concentrated than other sources. Therefore, he has researched and tried extracting dyes from lac and mixed them with dyes and produced them into a powder similar to chemical dyes. So, it became more convenient to use and to reduce the dyeing time. In the past, there were many dyeing processes. From the preparation of the lac, kneading the lac, etc., that took up to 24 hours. However, the developed innovations have made it possible to reduce the steps and shorten the time into two hours. Consequently, the dyeing quality has been standardized. The resulting color is consistent and also environmentally friendly. There is also a combination of wisdom and innovation. The ancient banana string was used to create the matmi pattern as well by bringing the banana string to beat into a line instead of having to go through the same process. Then, that banana string would be brought to tie the cloth producing a pattern that would be sharp and have increased resolution. This would preserve these forms of wisdom and the environment at the same time.

ความมุ่งมั่นตั้งใจในการอนุรักษ์ สืบทอดในงานศิลปหัตถกรรม

มีกรอบแนวคิดพื้นฐานในการอนุรักษ์และสืบทอดงานศิลปหัตถกรรมให้คงอยู่อย่างยั่งยืน ดังนี้คือ การสร้างองค์ความรู้โดยรักษากระบวนการกรรมวิธีการอย่างโบราณทุกขั้นตอนให้คงอัตลักษณ์ดั้งเดิมไว้ และรังสรรค์ผลงานให้เป็นที่ยอมรับต่อสังคมยุคปัจจุบันแต่ยังคงอัตลักษณ์อย่างโบราณ รวมทั้งเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้งานหัตถศิลป์ให้เป็นที่รู้จักประสบการณ์ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับชุมชนหรือสังคมนั้น มีทั้งการเป็นวิทยากรเชิงปฏิบัติการให้แก่ชุมชน กลุ่ม OTOP ภายในจังหวัดมหาสารคามและจังหวัดอื่นๆ ได้รับเชิญเป็นวิทยากรบรรยายให้กับนิสิต/นักศึกษาระดับในทุกระดับชั้นรวมถึงนักเรียนตามโรงเรียนต่างๆ ตลอดจนการบรรยายร่วมเสวนา สัมมนาตามเวทีต่างๆ ในฐานะผู้เชี่ยวชาญด้านผ้าของอีสานอยู่เป็นประจำซึ่งสามารถเป็นสื่อประชาสัมพันธ์ให้คนได้ทราบถึงผลิตภัณฑ์ผ้าทอลายโบราณของมหาสารคามโดยตรงและทางอ้อม

Commitment to conserve and inherit in arts and crafts

There is a basic conceptual framework for preserving and inheriting arts and crafts for sustainable existence as follows: Knowledge creation by preserving every step of the ancient process to maintain the original identity. As such, he wants to create work that is acceptable to modern society but still maintains the ancient identity, including publicizing the work of the handicrafts to be known. For experience in transferring knowledge to the community or society, there are both lecturers and workshops for OTOP communities in Maha Sarakham and other provinces. He has been invited to be a speaker to give lectures to students at all levels, including students from different schools as well as giving lectures, discussions, and seminars at various forums. As an expert in Isan fabric on a regular basis, he can be a public relations officer of Maha Sarakham's ancient woven fabric for those who are interested.

ส่วนภาคใต้ที่กลุ่มทอผ้าบ้านโต๊ะโม๊ะ ตำบลภูเขาทอง อำเภอสุคีริน จังหวัดนราธิวาส ที่มีกลุ่มคนอีสานอพยพไปตั้งถิ่นฐานอยู่ และด้วยพระบารมีของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ที่เสด็จพระราชดำเนินปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส เมื่อปี พ.ศ.2530 และได้เสด็จทรงงาน ณ วัดโต๊ะโม๊ะ ซึ่งในพื้นที่ในบริเวณนั้นมีฝนตกชุกตลอด จึงทำให้ชาวบ้านไม่สามารถประกอบอาชีพได้ทุกวัน อีกทั้งราษฎรส่วนใหญ่เป็นผู้อพยพมาจากภาคอีสาน ซึ่งมีความรู้ความชำนาญในการทอผ้าไหมเป็นอย่างดี จึงทรงรับเข้าเป็นสมาชิกโครงการศิลปาชีพทอผ้าไหม เพื่อเป็นอาชีพเสริม จะได้มีรายได้เลี้ยงดูตนเองและครอบครัวต่อไป และยังทรงพระราชทานที่ทอผ้า เส้นไหม และอุปกรณ์ทอผ้าอื่นๆ ซึ่งนายณกรณ์เองก็ได้ไปฟื้นฟูกลุ่มอาชีพทอผ้าขึ้นมาใหม่อีกครั้ง

In the South, the Ban To Mo Weaving Group, Phu Khao Thong Subdistrict, Sukhirin District, Narathiwat Province with a group of Northeastern people migrating to settle there, and from the graciousness of Her Majesty Queen Sirikit The Queen Mother, performing royal duties in the area of Narathiwat Province in 1987. Her Majesty attended the event at Wat To Mo, in which the area had always been raining. As a result, the villagers were unable to make a living every day. In addition, most of the people were migrants from the Northeast with expertise in silk weaving as well; therefore, they were accepted as a member of the silk weaving arts and crafts project to be an additional career to support their family. The Queen also donated looms, silk thread, and other weaving equipment, which Mr. Nakorn himself went to revive the weaving group again.

นอกจากนี้ความรู้ความเชี่ยวชาญด้านผ้าแล้วนั้น ยังได้รับเชิญให้ไปเป็นวิทยากรเชิงปฏิบัติการให้แก่กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม กลุ่ม OTOP รวมถึงนิสิตนักศึกษา และนักเรียนระดับชั้นต่างๆ อีกด้วย อีกทั้งยังได้รับการยกย่องเป็นปราชญ์หม่อนไหม สาขากการฟอกย้อมสีเส้นไหม จากกรมหม่อนไหมด้วยเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญในการย้อมสีธรรมชาติโดยเฉพาะครั้งซึ่งเป็นวัตถุดิบพื้นถิ่น ได้พัฒนางานวิจัยนวัตกรรมครั้งผงพร้อมย้อม เพื่อพัฒนากระบวนการและคุณภาพในการย้อมสีธรรมชาติ และส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรผู้เลี้ยงไหม และเป็นการส่งเสริมให้ช่างทอผ้าให้กลับมาใช้ชีวิตที่ดีขึ้น เพื่อสนับสนุนคำกล่าวที่ว่า “มหาสารคาม มหานครแห่งครั้ง ราชธานีแห่งสีหม่อนไหม”และในอนาคตได้ตั้งปณิธานว่าจะยังคงอนุรักษ์ สืบทอดภูมิปัญญาให้คงอยู่ไปถึงลูกหลาน โดยตั้งใจที่จะสร้างพิพิธภัณฑ์ผ้าโบราณ รวมถึงศูนย์เรียนรู้การทอผ้าลายโบราณ เพื่อให้สามารถใช้เป็นหลักฐานข้อมูลทางวิชาการ รวมถึงการสร้างแรงบันดาลใจให้คนรุ่นหลังต่อไป

In addition to knowledge and expertise in fabric, he was also invited to be a lecturer for sericulture farmers, OTOP groups, and students at various levels, as well as being regarded as a sage of the mulberry silk bleaching branch from the Queen Sirikit Department of Sericulture. With expertise in natural dyeing, especially lac, which is a local raw material that has developed research on the innovation of ready-to-dye shellac powder, he has improved the process and quality of natural dyeing and promoted the development of the potential of farmers who raise lac and to encourage the weavers to return to using local raw materials. This has been done to support the saying of “Maha Sarakham, the Metropolis of Lac, The King of Silk Dye”. In the future, he has determined that it would continue to be preserved by inheriting wisdom to pass on to the children with the intention of building a museum of ancient fabric. This includes the ancient pattern weaving learning center, so that it can be used as evidence for academic information, as well as inspire future generations.

เกียรติบัตรหรือรางวัลที่เคยได้รับ (บางส่วน)

- รางวัลชนะเลิศ ผ้าไหมเทคนิคผสม นกยูงพระราชทานสีทอง (ย้อมสีธรรมชาติ) ประดับ ประเทศ ปี 2563
- รางวัลชนะเลิศ (เทคนิคขัด) ผ้าขัดไหม ระดับอาเซียน ปี 2562
- รางวัลชมเชย (เทคนิคผสม) ระดับอาเซียน ปี 2562
- รับพระราชทานรางวัลชนะเลิศ ประเภท Silk Fabric-continuous supplementary weft ในงานตรานกยูงพระราชทาน สืบสานตำนานไหมไทย”ครั้งที่ 14 ประจำปี 2562
- รางวัลชนะเลิศ ผ้าไหมมัดหมี่ลายโบราณ ตรานกยูงพระราชทานสีทอง (ย้อมสีธรรมชาติ) ประดับประเทศ ปี 2561
- รางวัลรองชนะเลิศ ผ้าคลุมไหล่ นกยูงทองสีทอง (ย้อมสีธรรมชาติ) ประดับประเทศ ปี 2561
- รางวัลชนะเลิศอันดับที่ 3 ผ้าไหมตรานกยูงพระราชทาน สีทองประเภทผ้าคลุมไหล่สีธรรมชาติ(เทคนิคหมี่สอดสารคาม) งาน “ตรานกยูงพระราชทานสืบสานตำนานไหมไทย ครั้งที่ 13” ปี 2561
- รางวัลรองชนะเลิศ ผ้าคลุมไหล่ นกยูงทองสีทอง (ย้อมสีธรรมชาติ) ประดับประเทศ ปี 2564
- รางวัลศิลปิน OTOP ปิงปองประมาณ พ.ศ.2564 ผลิตภัณฑ์ผ้าไหมลายโบราณมหาสารคาม
- “ปราชญ์หม่อนไหม” สาขาการฟอกย้อมสีเส้นไหม (การย้อมครั้ง) พ.ศ. 2565 จากกรมหม่อนไหม
- สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เชิดชูเกียรติศิลปินพื้นบ้านอีสาน รางวัล“นาคราช” ปี พ.ศ. 2565

Received Certificates or Awards

- Winner of the Golden Peacock Mixed Technique Silk (Natural Dyes) to Decorate the Country Badge 2020.
- 1st prize (Khit technique), Khit Silk Fabric, ASEAN Level, 2019.
- Honorable Mention Award (Mixed Techniques), ASEAN Level 2019.
- Received 1st prize in the category of Silk Fabric-Continuous Supplementary Weft at the 14th Royal Peacock Emblem Ceremony to Continue the Legend of Thai Silk 2019.
- Winner of the Golden Peacock Matmi Silk, Ancient Pattern (Natural Dyes) to Decorate the Country Badge 2018.
- Runner-up prize, Golden Peacock Golden Shawl (Natural Dyes) to Decorate the Country 2018.
- 3rd prize winner, Royal Peacock Silk Gold Color, Type of Shawl, Natural Color (Mi Sot Sarakham Technique), “The 13th Royal Peacock Badge Inheriting the Legend of Thai Silk” event, 2018.
- Runner-up prize, Golden Peacock Golden Shawl (Natural Dyes) to Decorate the Country 2021.
- OTOP artist award in 2021, silk products with ancient Maha Sarakham patterns.
- “Mulberry Silk Sage” branch of silk bleaching and dyeing (lac dyeing) 2022 from the Queen Sirikit Department of Sericulture.
- Northeastern Art and Culture Research Institute, Maha Sarakham University honoring Isan folk artists “Nakharaj” Award 2022.

**ยึดคติ”เฝ้าให้สุด ขุดให้ถึง” ซึ่งเป็นภาษาอีสานโบราณ
คือ การจะทำอะไรก็ตามแต่ ต้องทำให้ถึงที่สุด ทำอย่างเต็มที่ แม้จะพบกับอุปสรรคใดๆก็ตาม
ต้องพยายามปรับแก้สถานการณ์ แล้วก็ทำให้ถึงแก่น ทำให้ถึงภูมิ ทำให้ถึงองค์ความรู้
เพื่อสานต่องานศิลปหัตถกรรมต่อไป**

*I live with the motto “Do the best, dig to the deepest”, which is
from ancient Isan language. It means to do whatever with the best
despite encountering any obstacles. Try to survive in any situation
and bring the best out of the core of wisdom, knowledge, and the
art to retain the arts and crafts for good.*

ข้อมูลการติดต่อ

ชื่อ-นามสกุล : นายณกรณ์ ตั้งหลัก

จังหวัด : มหาสารคาม

เบอร์ติดต่อ : 094-2850995

Line : 0942850995

Fb : Nakorn Tanglak

IG : nakorn_luck

Tiktok : nakorn1984

Contact Information

Name-Surname : Mr. Nakorn Tanglak

Province : Maha Sarakham

Tel. No. : 094-2850995

Line : 0942850995

Fb : Nakorn Tanglak

IG : nakorn_luck

Tiktok : nakorn1984